

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 6. november 2013

HØRINGSSVAR FRA BIBLIOTEKARFORBUNDET PÅ FORSLAG TIL FORSKRIFT OM KVALIFIKASJONSKRAV FOR PERSONALE I FOLKEBIBLIOTEK

Vi viser til høringsbrev vedrørende endring i forskrift om kvalifikasjonskrav til personale i folkebibliotek. Det blir i høringsbrevet spesielt bedt om innspill på to spørsmål.

Til spørsmålet om tre års praktisk erfaring er tilfredsstillende for å kompensere for manglende formell kompetanse, vil vi på det sterkeste avvise dette alternativet, på bakgrunn av:

- Den bibliotekfaglige kompetansen man erverver gjennom høyere utdanning gir ikke bare faglige ferdigheter, men også et refleksjonsnivå som er avgjørende for å håndtere de mange utfordringene bibliotek står overfor. Faglig kunnskap ervervet gjennom praktisk erfaring er viktig og verdifull, men mangler dette nødvendige elementet. Faglig utbytte av å jobbe i bibliotek varierer alt for mye til at dette kan settes som kompetansekrav.
- Det er ikke mulig å se for seg et faglig holdbart regime med organisert opplæring på arbeidsplassen, spesielt ikke siden verdien av den praktiske erfaringen skal vektlegges først etter at de tre årene er gått.
- Forslaget er ekstra problematisk ettersom denne praksisveien også inngår i de fem ansatte som må ha bibliotekfaglig kompetanse for at biblioteksjefen kan dispenseres fra kravet. Dermed vil en hver kommune hvor folkebiblioteket har mer enn 5 ansatte som har jobbet i bibliotek mer enn 3 år, kunne gi seg selv dispensasjon. Dette er faglig helt uholdbart.

Til spørsmålet om fem ansatte med bibliotekfaglig kompetanse er en god indikator på om en kommune har bred bibliotekfaglig kompetanse, har vi følgende kommentarer:

- Begrunnelsen for lovens krav om at biblioteksjef skal ha bibliotekfaglig kompetanse er knyttet til selve lederfunksjonen. Det står i lovproposisjonen: " Muligheten til å utvikle biblioteket som kunnskapsallmenning, møtested og kulturarena styrkes gjennom god bibliotekkompetanse på ledernivå i kommunen. I innspill, både i utarbeidelsen av høringsnotatet og i høringsrunden kommer det frem at en konsekvens av å fjerne kompetansekravet vil kunne være at bibliotek ikke innehar den nødvendige kompetanse til å utvikle bibliotekstjenestene slik at de blir innovative og fremtidsrettede."
- Det er et spesielt sterkt behov for bibliotekutvikling i større kommuner. Biblioteksjefen må ha bred oversikt og dybdekunnskap i bibliotekdrift og bibliotekutvikling, i møte med andre offentlige instanser, både i egen kommune og overfor andre samarbeidspartnere. Dette kan ikke øvrige ansatte dekke.

- Kravet om fagutdannet biblioteksjef kan tidligere ha hatt også andre begrunnelser. Med mange og små kommuner i landet, var biblioteksjefene – og er for så vidt fremdeles - en vesentlig del av tjenesteyterne i første linje. Funksjonen som biblioteksjef har imidlertid fått et vesentlig større element av ledelse og utvikling, der det bibliotekfaglige er basiskompetansen som ledelse blir utøvd på grunnlag av.
- Med en forestående kommunereform vil dette poenget forsterkes. Forslaget til dispensasjon for "kommuner med bred bibliotekfaglig kompetanse", hvor dette defineres som " minst fem ansatte som allerede oppfyller kvalifikasjonskravene i § 2", vil kunne gjelde de fleste, eller alle, kommuner i Norge etter en kommunereform. Det vil dermed kunne bli en dispensasjonsordning som undergraver hovedpoenget i kompetansekravet. På denne bakgrunn vil vi be om at denne dispensasjonsadgangen tas helt bort.

Noen merknader til andre deler av forslaget til forskrifter:

- Kompetansealternativet "kandidat med bachelor- eller høyere grad med minst 60 studiepoeng bibliotekspesifikk påbygning" peker i retning av en annen måte å bygge bibliotekarkompetanse på enn den vi har hatt i Norge. I dag finnes ingen gjennomtenkt og tydelig studievei basert på dette alternativet. Vi bør ikke legge opp til en situasjon der kravet er tilfeldige studiepoeng innen bibliotekfag – som telles opp til 60. Dagens årsstudium ved HiOA er ikke beregnet som påbygning, men er identisk med første studieår ved bachelorstudiet. Vi ønsker derfor å avvise dette kompetansealternativet nå. Men vi stiller oss positive til at et slikt kompetansealternativ blir utredet og drøftet på sikt. Dette krever et godt samspill med utdanningsinstitusjoner, Høgskolen i Oslo og Akershus, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Agder, som kan være interessert i å utvikle en slik påbygning.
- Vi ser det som svært viktig at det ved avgjørelser om dispensasjon "skal det legges vekt på om interkommunalt samarbeid med nabokommunen er vurdert". Nasjonalbiblioteket bør pålegges en streng skjønsmessig tolkning av denne bestemmelsen, slik at den fremmer gode interkommunale løsninger. For kommuner som har slitt med å tiltrekke seg fagutdannet biblioteksjef på grunn av manglende stillingsstørrelse og virksomhetsområde, kan denne bestemmelsen føre til at større deler av landet får utviklet bibliotektilbudet sitt av kompetent personale.
- Vi ser det som fornuftig at dispensasjon som gis med bakgrunn i mangel på kompetente søkere, gis fast og knyttes til person. Med fast dispensasjon må det legges vekt på kommunens ansvar for videre opplæring av biblioteksjefen.

Med vennlig hilsen
BIBLIOTEKARFORBUNDET

Monica Deildok
Forbundsleder
Sign.